

Forord

Af Pia Borlund

Danmarks Biblioteksskole, Aalborg-afdelingen

Tema: Evaluering

Nærværende nummer af Biblioteksarbejde er dedikeret til temaet "evaluering". Evaluering er et centralt begreb, og et konstruktivt og nødvendigt redskab for design og udvikling af informationssøgesystemer – og kulturinstitutioner. I temanummerets fire artikler beskrives forskellige evalueringprojekter, deres tilgange, fokus, formål og genstandsområde for evaluering. De fire artikler er sammenfattende et billede af hvor nuanceret "evalueringssituationen" er i den danske forskning indenfor biblioteks- og informationsvidenskab. Fra forskellige vinkler præsenteres og diskuteres aspekter af, og metoder til, evaluering af informationssøgesystemer, brugernes adfærd ved brug af informationssøgesystemer, brugergrænsefladedesign, samt evaluering som kulturpolitisk instrument.

Temanummerets første artikel er skrevet af Ulla Freek Uhrshov. Artiklen besvarer spørgsmålet: "Er der forskel i søgeadfærd mellem humaniora- og naturvidenskabsstuderende?", et spørgsmål der samtidig er artiklens titel. Den empiriske undersøgelse der lægger til grund for besvarelsen af spørgsmålet, og dermed grundlaget for artiklen, er foretaget i forbindelse med udarbejdelse af kandidatspeciale ved Cand.Scient.Bibl.-uddannelsen i foråret 2001. Et speciale (med titlen: "En komparativ analyse af søgeadfærd for humaniora og naturvidenskabsstuderende ved søgning i en webbaseret OPAC") som Ulla Freek Uhrskov

modtog DBCs nyindstiftede pris for – som årets bedste kandidatspeciale. Ulla Freek Uhrskovs artikel indledes med motivation samt baggrund for undersøgelsen og introducerer herved central teori og litteratur for forskningsområdet "informationssøgeadfærd" (engelsk: information seeking (behaviour)). Efterfølgende beskrives undersøgelsesdesignet og -proceduren, og det fremsatte spørgsmål besvares. Artiklen har et klart fokus på metode, dvs. med redegørelse samt diskussion af de metoder der er anvendt i undersøgelsen til såvel dataindsamling som behandling og analyse af data.

Den følgende artikel er forfattet af Morten Hertzum, der er seniorforsker ved Forskningscenter Risø, Afdelingen for systemanalyse. Morten Hertzums artikel har titlen: "Produktudvikleres Informationsadfærd og brug af informationskilder: konsekvenser for søge- og informationssystemer". Lig den forrige artikel er fokus: brugeradfærd. Men hvor Ulla Freek Uhrskov undersøger studerendes informationssøgeadfærd, er Morten Hertzum interesseret i produktudvikleren som informationsforbruger. Morten Hertzum understreger med artiklen, dels at produktudviklerens informationsforbrug (i en produktionsvirksomhed) adskiller sig fra traditionelle informationsforbrugeres behov for information, og dels at kendskab og indsigt i produktudviklerens arbejdssituation og som følge heraf informationsbehovssituationer og

kilder til information kan optimere design og udvikling af informationssystemer for denne brugergruppe.

Den tredje artikel er skrevet af PhD-studerende Kasper Hornbæk fra Datalogisk Institut ved Københavns Universitet. Kasper Hornbæk er i den afsluttende fase af sin forskeruddannelse, og er i skrivende stund ved at færdiggøre sin PhD-afhandling. I artiklen med titlen: "Menneske-data-maskine interaktion i informationssystemer: evaluering af brugs- og læsevenlighed" beskriver Kasper Hornbæk bl.a. to evalueringsundersøgelser af brugergrænsefladers effekt på brugeres brug af informationssystemer. Den første undersøgelse omhandler hvorvidt måden søgeresultatet præsenteres på kan forbedre informationssøgningen, og afdækker som sådan effekten af grafiske, tematiske kort versus traditionel præsentation af søgeresultatet ved listning af posternes bibliografiske oplysninger med mulighed for fuldt tekst. Den anden undersøgelse verificerer læsevenligheden af tre typer af brugergrænsefladedesign, ved at se på hvordan lineær-, fiskeøje- og overbliksgrenseflader understøtter brugeres læsning af artikler i fuldttekstformat direkte på skærmen.

Temanummerets fjerde og sidste artikel har titlen: "Evaluering som kulturpolitisk instrument". Artiklen er skrevet af Dorte Skot-Hansen, der er leder af Center for Kulturpolitiske Studier (CKS) ved Danmarks Biblioteksskole. Med artiklen giver Dorte Skot-Hansen et billede af den aktuelle kulturpolitiske evalueringssituation, der som hun selv skriver i artiklen, er præget af at "[e]valuering er således ikke kun et styringsredskab for det politiske niveau, men også et element i den enkelte institutions egen selvforståelse: jeg er blevet evalueret, altså er jeg!". Samtidig sættes der i artiklen spørgsmålstejn ved den kulturpolitiske evalueringsforsknings rolle, og i denne forbindelse præsenterer Dorte Skot-Hansen fire modeller for evalueringsforskning. Grundlæggende advokerer Dorte Skot-Hansen for, at kulturpolitisk evalueringsforskning skal fungere og anvendes som et konstruktivt kulturpolitisk instrument, og at forskningsresultaterne dels skal synliggøres ved indlæg i den kulturpolitiske debat, og dels skal ses som dokumentation for en given periodes kulturpolitiske intentioner og initiativer.